

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelytől, hova úgy a lap befutalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilatkozatok, stb. intézendők.

Nyilatkozatok soronként 10 kr-ért közöltek.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár.
Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számoltatnak.
Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

A királyi szó.

Kézdi-Vásárhely, 1890. június 11.

Ritkán szólal meg a koronás király, de ha beszédre nyitja ajkait, milliók áhitatos szent figyelemmel hallgatják azon kijelentéseket, mik hol szeliden, hol feddőleg hangzanak, de mindig a jelen tiszta képét, a jövő biztos kilátásait foglalják magukban. A király ajkairól nem diplomatikus nyilatkozatot kapunk, melyek homályos kifejezésekben épp úgy rémitnek, mint biztatnak, hanem leplezetlen igazságot kapunk, melyben feltétlenül megbízhatunk. Midőn a király szól szerető népéhez, az csak az igazságnak tiszta kifejezése lehet: mind olyan kijelentések, melyekhez a kétségnek még csak árnya sem férhet.

Ilyen szempontból vizsgálva Ő Felségének a delegációhoz intézett beszédét, a legelső benyomás, melyet az bennünk kelt: az öröm és megelégedés azon királyi szó által szankcionált tény felett, hogy a politikai láthatár egészen tiszta, felhőtlen, s hogy a jelenlegi békés helyzetet semmi sem veszélyezteti.

És ez a kijelentés mindennél többet ér, mert legilletékesebb helyről tudjuk meg, hogy azok a roppant hadi készülődések, melyeket a nemzetek folytatnak, most még nem jelentenek egyebet, mint biztonsági és védelmi intézkedéseket azon esetre, ha valamelyik hatalomnak kedve jönne a békés egyetértést megtörni.

A „Székelyföld” tárczája.

A község átalakítója.

Irta: Gáti Győző.

Alig merült öt év az örök semmiség ürébe azóta, hogy Alföldi János Pusztahely tanítója lett.

Rövid idő, ha azt a semmittevés párnáján helyre állítottuk el; de hosszú, igen hosszú: ha a folytonos munka, fáradhatatlan buzgalom, tettvágy kielégítését szomjazó működésben töltve, fáradalmaink, munkásságunk gyümölcsét élvezni vagyunk.

Egyik év a másik sirját ásva, tűnik el, s ha a percek elröpülnek, az órák elmúlnak, a napok lejárnak, a hónapok lezajlanak s végre az év is sirjába dől, hogy egy újonnan születettnek adjon helyet: megdöbbenve állunk meg a tűnő év sirja előtt s önkéntelen felkél keblünkben a gondolat, vajjon a tűnő évben megtettük-e mindazt, mit lelkiismeretszerűleg, hivatásunk élénkbe írt? S boldog, ki e gondolatban feltett kérdésre nyugodtan felelhet ez egyetlen szóval: „Igen”; boldog, ki nem kénytelen a legnagyobb magyar költővel felkiáltani a tűnő év után: „Nem foglak oda írni, hol boldog éveim feljegyezve vannak” (Petőfi „Bucsu 1844-től.”); boldog, ki ama megnyugvással üdvözölheti az újonnan született évet, hogy mit a múlt évben munkált, épített, teremtet, azt az új évben folytatni, gyarapítani,

A mostani királyi beszédet bizonyára nemcsak a magyar nemzet, de Európa összes békes nemzetei örömmel fogják fogadni s annak jótékony hatása alatt minden kebel egy időre meg fog menekülni azon nyomástól, melyet évek óta a közelgő háboru réme reá gyakorolt, s ismét feléled bennünk a remény, hogy a felkent fejedelmek békés jóindulatának talán sikerülni fog megakadályozni azt a beláthatatlan nagy csapást, melyet egy világháboru az emberi kultúrára mérne. A nagy fontosságú királyi beszéd szövege ez:

„Hű ragaszkodásuk kifejezését őszinte megelégedéssel fogadom. Vegyék érte királyi köszönetemet.

Az általános politikai helyzetben, különösen a bennünket közelebbről érdeklő Balkán-félszigeti államok viszonyai-ban a lefolyt évtől nem állott belényeges változás. A barátságos viszony, melyben valamennyi hatalomhoz állunk, megerősíti abbéli reményemet, hogy a béke áldásaiban ezentúl is részesülni fogunk.

A szövetségeseinkkel való erőteljes összetartásban a közös békecélokra irányzott bizalomteljes együttműködésben, a jövőre nézve is népeim jólétére és gya-

rapodására törekvő szándékaimnak immár kipróbált kezességét látom.

Véderőnk szakadatlan továbbfejlesztése, a megnyire csak lehetséges, kell, hogy arányban legyen azon fontos állással, melyet az osztrák-magyar monarchia szövetségesei sorában és Európában fenntartani hivatva van.

Kormányom a hadsereg és tengerészeti szükségletét, a monarchia pénzügyi szonyainak lelkiismeretes számbavételével, a legszükségesebbre volt kénytelen szorítani. E mellett azonban elkerülhetlenné lesz a katonai óvintézkedések folytatásán kívül, a lőszerek és erősítések terén felmerült műszaki újításokból folyó szükségleteket is szem előtt tartani.

Boszniában és Hercegovinában a gazdasági téren mutatkozó folytonos haladás ez évben is lehetővé teszi, hogy a közigazgatás költségei azon országok saját jövedelméből fedeztessenek.

Az előterjesztendő javaslatokat mindenkor tanúsított hazafias belátásukba ajánlom. Meg vagyok győződve, hogy kormányomat bizalomteljes közreműködésükkel ezuttal is támogatni fogják és szívből üdvözlöm mindnyájukat.”

tökéletesíteni fogja, nem lebegvén szeme előtt a született új évben sem egyéb, mint az, mi a haldokló év egész folyamán keresztül, tetteinek rugója volt: „a hivatásszerű kötelesség”!

Az ily boldognak jelzett egyének egyike volt Alföldi, ki minden évben, mióta Pusztahelyen volt, azon öntudatban bucsuzhatott el a tűnő évtől, hogy megtette azt, mit legjobb lelkiismerete szerint, jól felfogott hivatásszerű kötelességéből kifolyólag tennie kellett. Nem volt a letűnt évek, nem volt az elhaladt fél évtizednek egyetlen egy percze sem, melyre visszapillantva Alföldi keblében csak árnyát is érezhette volna az önszemrehányásnak, sőt ellenkezőleg úgy érezte, hogy minden tűnő év közelebb közelebb hozza azt a percet, melyben elmondhatja majd: megtettem mindent, mit hivatásom tenni parancsolt, s nyugodtan élvezem munkám jutalmát, lelkiismeretem nyugalmában s laktársaim elismerésében.

S jogos volt-e reménye a tanítónak?

A törvény által adott jogainak hivebb védője, ki sem volt nálánál, s a jogokkal járó kötelességeket ki sem teljesítette pontosabban mint ő; nem bízott el, de önérzete sem engedte meg soha egy percze sem, hogy uszályhordozójává váljék akár felfelé, akár lefelé a vele — emberi méltóságánál fogva — bár társadalmi rangfokozatban különböző — de azért egyenlő embereknek.

A tisztelet, melyet érzett mindenki iránt, megszerezte részére mindenki viszont tiszteletét s becsülését, szavahihetősége köztudomásává válva,

nem volt ki kételkedett valaha azon, mit a tanító mondott; emberi méltóságának teljes öntudatában lépve, e tudatot önkéntelenül keltette fel embertársai, laktársai keblében; hivatásának élve, ez odaadó buzgalom varázsként hatott minden egyes laktársára, s elmondhatjuk, hogy most, midőn öt évi Pusztahelyen léte után keressük fel Alföldit nem volt laktársai között egyetlen egy sem, ki hivatásának öntudatára nem ébredt, s azt betölteni nem iparkodott volna.

Hiába, igaz marad a közmondás, hogy: «A szó elhangzik, a példa vonz» Alföldi nem szóval iparkodott laktársait meggyőzni arról mi jó, előnyös és üdvös, hanem ténykedései által ébresztette fel azokban az öntudatot, mely önkénytelenül követőivé tette laktársait.

Hosszu időbe került igaz, míg a szellem fölényét kivívta, de a kitartás mehozta gyümölcsét, s Alföldi a község általánosan tiszteletben álló tagjává lett.

Láttuk regényünk elején miként nézett ki Pusztahely, mikor először felkerestük: azt Alföldi tanítótá lett megválasztása alkalmával; ha most összehasonlítjuk e községet az akkorival, alig ha felismernők azt, ha nem állana ott a térs piacon most is a pusztára messze kilátó sugártornyú templom, ha nem emelkednék mellette az az iskola, melyben Alföldi oktat már öt év óta; nem látnánk azokat a sorba épített házakat, melyeket öt évvel ezelőtt láttunk; láttunk igaz, de milyen alakban?

A piac tere, tiszta, mint az egész község, eltűn-

Brassó megye új főispánja. A hivatalos lap közli Maurer Mihály orsz. képviselőnek Brassó megye új főispánjává való kinevezését. A hivatalos közlemény így hangzik: „A belügyminiszterium vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére: úrmósi Maurer Mihály kamarást és országgyűlési képviselőt Brassó vármegye főispánjává nevezem ki. Kelt Lainzban, 1890. évi május hó 31-én. Ferencz József s. k., Gróf Szapáry Gyula s. k.

SZEMLE.

Az osztrák delegáció albizottsági ülésén gróf Kálnoky külügyminiszter előterjesztette exposé-ját, melyben behatóan jellemezte az általános politikai helyzetet. Kijelentette, hogy nagyjában a nemzetközi politikai helyzetben semmi lényeges változás nem állott be, a mennyiben a mult delegáció óta nagyobb események nem következtek be. Viszonyunk a szövetséges államokhoz sohasem volt szilárdabb, mint most s ez első sorban a német császár személyiségének köszönhető, ki befolyásával s jellemző szilárdságával keresztülvitte, hogy oly világra szóló esemény, mint Bismarck visszalépése s Caprivivel való helyettesítése a nemzetközi helyzetben semmiféle változást nem idézett elő. A többi hatalmakhoz való viszonyunk is teljesen kielégítő.

Szerbiához való viszonyunkat illetőleg kijelentette, hogy a szerb kormány minden alkalommal a legbarátságosabban nyilatkozott külügyi kormányunkkal szemben.

Bulgáriáról ugyanazt mondhatja, mit tavaly mondott volt. Ott a viszonyok rendesen fejlődnek, a bolgárok saját sorsukat saját kezükben tartják.

Ezután Bilinszky delegátus kérdést intézett a miniszterhez a Panicza-pert illetőleg, mire Kálnoky megjegyezte, hogy ezen per nem bír akkora jelentőséggel, minőt neki tulajdonítanak. Panicza inkább csak honfitársai, az ifjú macedonok körében birt befolyással, különben kétségtelen, hogy ez esetben külbefolyások is közreműködtek.

Végül kiemelte a miniszter, hogy Romániához való viszonyunk politikai tekintetben teljesen kielégítő, de egyúttal sajnálatát fejezte ki a fölött, hogy közgazdasági téren a kívánatos megegyezés még nem jött létre és hogy jelenleg e téren stagnáció észlelhető.

A magyar delegáció hadügyi albizottságában Bauer hadügyminiszter legnagyobb sajnálatára kénytelen kijelenteni, hogy a katonai követelmények egyelőre nem szállíthatók le. A munka, melyet végeznie kell, foltozási munka; a szükségle-

tek számtalanok, a rendelkezésre álló eszközök korlátozottak. Nagyobb emelések nem lesznek kikezülhetők; már előrelátható, hogy a békeleltetés emelésének kérdését fontolóra kell venni. Az egész világ a haderő emelésén dolgozik, mi nem maradhatunk el végleg, habár nem is vagyunk képesek oly erőfeszítésekre mint Németország. Az előterjesztett költségvetés a legvégső minimum, melyen alól egyáltalán nem mehet.

A német szövetségi tanács egyhangulag elfogadta a hivatalnokok és tisztok fizetésének emelésére vonatkozó javaslatot, mely a költségvetés pótléka. Ez a javaslat a nevezett célra 19,929,082 márkát követel, mely összeg a következő hat kategóriára kívántatik: 1. Fizetés javítása a hadsereg tisztjei (bezárólag az őrnagyig) és orvosai számára; 2. a császári tengerészet tisztjeinek és orvosainak fizetés javítására; 3. a rendes hivatalnokok fizetés javítására; 4. a többi hivatalnokok és segédhivatalnokok fizetés javítására; 5. hivatali pótléka; és 6. Bajorországnak kifizetendő 750,682 márká.

A katonai bizottság tegnapi ülésében Verdy du Vernois véglegesen lehetetlennek jelentette ki a katonai szolgálatnak két évre való leszállítását. Maltzahn kincstári titkár a költségvetési pótvajaslato által kívánt újabb kiadásokat az új kölcsönök kamataival együtt évi 60 millió márkára becsülte, ide nem számítva a jövőbeli katonai terveknek még meg nem nevezett adatait. Ennélfogva, úgy mond, a gabonavám leszállítása lehetetlen, sőt új adókra kell gondolni. A stratégiai vasutakra 20 millió fog kelleni. Végül hozzátevé, hogy ő ellene van a négy százalékos kölcsön konvertálásának.

A párisi nihilisták letartóztatásáról nagy elismeréssel emlékeznek meg az orosz lapok, s némelyikök roppant politikai fontosságot tulajdonít ez epizodnak. A francia kormány a tette kitűnő válasza azokra az imént felmerült híresztelésekre, melyek szerint az orosz-francia viszonyok állítólag meghidegültek. Ellenben a «Novosztj» a francia kormány eljárásában nem látja valami fényes bizonyítékát Franciaország barátságának. Ez már ismételtelen be volt bizonyítva. Hiszen Constans épen csak május 1-én figyelmeztette a külföldi anarchistaikat, hogy ha a rend megzavarását csak legkevesbé is megkísérik, a legszigorúbb rendszabályokhoz fog ellenük nyulni. Krapotkin nihilistának pár év előtt történt elítélése is azt bizonyítja, hogy a francia most semmi különöset sem tett. Sem Európában, sem Amerikában nincs kormány, mely a dinamitárdokat megtűrné.

Szinészet.

K.-Vásárhely, 1890. június 11.

Szombaton a »Szép Nádia, vagy a rabszolga élet Oroszországban« című ujdonság vonzott ropant közönséget a szinkörbe. A mai előadás igazán ünnep számban ment; zsúfolt ház, mely tapsolt és tüntetett úgy a darab, mint annak jeles szerzője, Deréki Antal, a társulat kitűnő tagja mellett, kit sokszor kihivott s erősen megtapsolt; a minden tekintetben jeles előadás, s azok a bájos orosz dalok a közönséget szokatlanul felmelegítették s tetszésének minden jelenetben impozáns tapásokban, kihívásokban adott kifejezést. Általában ezen ujdonság érdekes meséjével, hatásos jeleneteivel nagy sikert aratott s Deréki Antal ur igazán szép dolgozott művelt, midőn e darabot megírta. Még kell itt említenünk azon nagy érdeklődést is, melylyel közönségünk «Nádia» előadását várta. Ennek tulajdonítható azon szokatlan jelenség, hogy meglehetősen nagy szinkörünek, mely még nagy és hírneves művészek vendégszereplése alkalmával is elég tágas volt, a mai előadásnál alig $\frac{2}{3}$ részét volt képes befogadni a városi és vidéki közönségnek. Egy nagy rész kénytelen volt visszatérni. Szolgáljon ez egy közönségünknek, mint az írónak dicséretére!

Vasárnap, június 8-án Rákossy Jenő «Éjjel az erdőn» című 3 felv. népszínműve telt ház előtt került előadásra. Egrý Kálmán (Gyurka) szerepében mutatta meg, hogy ép oly kitűnő színész, mint jeles igazgató. Játékát és szép dalait gyakran megújraztatta a közönség. Balázs (Paczor), Deréki (Zátonyi Balázs) és Németh (Májos Gábris) mind végig jó hangulatban tartották a nagy közönséget, ma este ismét fényesen beigazolták, hogy Egyrý szintársulatának a legjobb tagjai, s a közönség hálás volt, kitűnő játékukért több ízben nyílt jelenésben is kitapsolta. B. Szöllősy Ilona (Boriska) mint mindig, úgy ma is kedves volt, s szép dalaival és érdelemteljes játékával sok jól kiérdemelt tapsot aratott. P. Vidor Hermin (Máli), Breznayné (Agnes asszony), Liptay Lajos (Balog) és Péntes Bandi (Marci) kellően betöltötték szerepeiket.

Kedden, június 10-én Leque kedves zenéjű operettje «Kisasszony feleségem» adatott majdnem üres ház előtt, melynek oka a rossz időjárásban keresendő. Németh (Palaméd) mulatságos jó alak volt, s a szó teljes értelmében elemében volt. Nógrádi (Frikkel) szépen énekelt, Szöllősy Ilona (Marjolainé) nagy hatással játszott, ének-számaikat többször megismételtette a közönség, Liptai (Persor) szerepében derekasan megállta helyét. Vidor Hermin (Avelin), Péntes Bandi (Hannibál) igyekeztek feladatuknak megfelelni.

tek a levegőt megmátelyező kigőzőlgésű dombok, a templom-tér a tükör felületét mutatja; az öt évvel ezelőtt vakolatait hullató iskola épületet hófehérre meszelve, zöld redőivel oly barátságosan mosolyog felénk, míg a falra felfutott venyigék zöld lombjai közül kékelő pirosuló szőlő-gerezek kandikálnak ki; az utcásorok házai egytől-egyig a csint és izlést viselik magukon, s ha a most még fiatal ültetvények az évek hosszú sora által megizmosodhatnak, az utcákon akár Olaszországgal vetekedő árnyékot fognak nyújtani a járókelőknek.

Csak egy van, mi feltűnik előttünk, s az egy rozoga épület, melynek homlokzatárói a koválygó szellő jobbra, balra lógatja azt az elszáradt ezéért, mely azt mutatja, hogy itt a falu korcsmája van. Nem tévedtünk, itt csak volt korcsma, de már nincs, csupán az üres vakolatukat vesztő falak jelölik az egykori vigalmak helyét, a belseje üres, mint Diogenes hordója volt, midőn a böles kilépett abból, hogy megkeresse az «embert»-t! A korcsma vendégei eleinte ritkulni, később elmaradozni kezdtek, végre magában állott az, mintha nem is a faluban, hanem a pusztában távolában meredeznének falai. Mit a szószék nem tudott előidézni, Alföldi előidézte; végleg megszüntette a falusiak korcsmazását. Pedig mily egyszerű volt az ő működése. Vasárnap és ünnepeken, midőn a nép a vecsernye után tolult a korcsmába, Alföldi oda ült az iskola épület előtt állott kis deszkapadra, kezébe vett egy-egy «olcsó, jó könyvet», maga köré gyűjtött

egy-két fiatait, kik még «nem értek meg a korcsmazásra», ezeknek felolvasott, magyarázatott. A hallgatók száma szaporodott hétről-hétre, s az otthon elbeszélte dolgok felkeltették a kíváncsiságot, s a korcsma látogatói is megvontak maguktól egy-két órát s ott ültek, álltak Alföldi mellett, hallgatva felolvasását, s a példa vonzott, Alföldi tovább olvasott, tovább magyarázott, és a korcsma üresebb, üresebb, végre teljesen üres lett.

A tudományoszomj vele született az emberrel. Minél többit sajátít el valaki a tudásból, annál inkább törekszik ismereteit még gyarapítani; és csodálható e, hogy Pusztahely lakói megismerkedve egyik másik ágával az ismereteknek, törekedtek minél többet elsajátítani abból a közös vagyomból, mit emberi nyelven tudománynak szoktunk nevezni.

Alföldinek figyelem mindenre kiterjedt, mindent mit tudott megosztott laktársaival, jól ismervén azon erkölcsi törvényt, hogy a tudás nem kizárólagos birtoka egyeseknek, hanem közös tulajdona az egész emberi nemnek, s mert ezt tudta, oktatótt, nevelt, mint azt hivatásának legnemesebb értelemben vett felismerése irta elébe.

A faoltás, a gyümölcsfa nemesítés, ép oly kiváló gondjait képezék a tanítónak, mint a természeti tünemények természetrajzi megfigyeltése, — hogy a babona elharapódzásának útját állja, — vagy mint a földrajzi ismeretek előadása, hogy Pusztahely lakói épp úgy ismerjék meg az édes

anyai földet, mint a mily büszkén beszélnek annak hangzatos nyelvét; kihatolt a magyar alkotmánytára, a történelemre s ebből fejte ki amannak fejlődését, felkeltve egyúttal a mult idők nagy eszméi, nagy emberei iránt a lelkesültséget, tanítva a ragaszkodást ezredéves alkotmányunkhoz. De talán legzebb volt előadása akkor, mikor a hivatásszerű kötelességekről s emberi méltóságunkról beszélt.

Arván visszatükröződött a lelkesedés, a férfias kebel dobbanása csaknem kihatott a hallgatóság közé, az öröm, fájdalom esetelve volt szemében, a szerint, a mint a mult örömeit vagy fájdalmait rajzolta előadása. Lehetséges lett volna-e, hogy ily előadás eltévesztze a hatását? Nem! Hisz a szívből jöttek e szavak, meg kellett találniok azt az utat, melyen haladtak egyenesen a célhoz, az emberi szívekhez; — s Alföldi minden szívből jött szava megtalálta az utat laktársai szívéhez; így aztán nem csodálható, hogy mindenütt hatott, mindenütt eredményt ért el, még kevésbé csodálható, hogy a romlatlan emberi kebel hálával tekintett e férfira s laktársai elnevezték őt: „A község átalakítójának.“

Méltán megérdemelte e címet.

(Vége következik.)

Zenekar és korus kitűnők voltak. A mai előadás ugy általánosságban, mint részleteiben egyaránt kitűnők mondható.

A hét műsora következő: Csütörtökön, június 12-én először: «Tyukodi Lőrincz családja Budapestén», énekes bohózat Rónaszéki Gusztávtól. — Pénteken, 13-án szünet. — Szombaton, június 14-én először: «Pepita», operette 3 felv., zenéjét szerző Hegyi Béla. — Vasárnap, június 15-én először: «Náni» 100 drb arany pályadíjat nyert népszimű dalokkal 3 felv., irta Follinus Aurél.

A társulat eddigi működését tekintve, örömmel kell konstatálnunk, hogy mindeddig csupán szemén-szedett darabok kerültek színre, s hogy közönségünknek semmi panasza nem lehet a repertoar ellen, mert az bármely magas műgényeket is kielégíthet. Az igazgató és társulat ezen nemes igyekezetével szemben közönségünk is szépen teljesíti kötelességét s csaknem minden este egészen megtölti a színpot, s hogy ez állandó legyen, őszintén óhajtjuk!

Különfélék.

— **Időjárás.** Mikor minálunk a gazda előveszi kaszáját, hogy megfossa a réteket ékességétől a természet mintha féltene kedves gyermekeit, a rétek ékes virágait, megeresztli az ég csatornáit s így akadályozza meg a kaszákat öldöklő munkájukban. Minálunk a kaszálási idő nem mulhatik el nagy esők nélkül s tekintetben az idei kedvező időjárás sem tesz kivételt. Napok óta úgy omlik az eső, mind akár Noé idejében s e mellett a légkör annyira lehült, hogy fagytól lehet tartani. A gazda közönség aggódva látja, hogy a mit a szép május megnevelt, az esős június kezd tönkre tenni.

— **A kézdivásárhelyi sétatér ügye** felett kellett volna döntenie a f. hó 8-ra összehívott képviselő-testületi közgyűlésnek, de mivel a városatyák kellő számban nem jelentek meg, e gyűlés 30 napra elhalasztatott.

— **Értesítés.** A kézdivásárhelyi felső népiskolánál a jelen tanévet bezáró nyilvános vizsgálatok f. évi június hó 21. és 22-ik napjain fognak megtartatni az I. oszt. tanteremben a következő sorrenddel: 21-én délelőtt 8—12 óráig az I. és II. osztály minden tantárgyból; délután 3—6 óráig a III. osztály minden tantárgyból; 22-én délután 3 órákor tornázás, rajzok megtekintése, ének és záró ünnepély. Ugy a vizsgálatokra, mint a záró-ünnepélyre a t. szülők és érdeklődő tanügybarátok tisztelettel meghívattak. Kézdivásárhelyt, 1890. június 11. A igazgatóság.

— **Arany-menyegző.** A napokban Haraly községében egy igen szép ünnepély folyt le. Haralyi Fejér István földbirtokos ur tartotta folyó hó 8-án arany-menyegzőjét. Az ünnepélyes szent misét a boldog öregnek fia, lapunk egykori belmunkatársa, most egri főegyházmegyes pap és Apátfalva város káplánja, ut. Fejér ur végezte, melyek után főt. Csiby Tamás, a derék gelenczei plébános ur adta az áldást és tartott egy hatalmas, kiváló szép beszédet. A jámbor öreg pár ünnepélyén nagy számban voltak jelen a község és a vidékről, kiket egyaránt öröm töltött el a felett, hogy az általános szeretet, közbecsülést kiérdemelt tisztaság és tisztelet. Az ünnepély után az arany-menyegzős öregek házánál gazdag teríték volt, melyen a család tagjain kívül sok jó barát és tisztelő volt jelen. A hangulat mind végig megfelelt az ünnepélyes alkalomnak és a sikerült toasztokban nem volt hiány. Egy jelen volt.

— **Szentkatolnán,** — mint hivatalosan konstatálva van — a marhák között a lépfene kiütött. A szükséges óvintézkedések meg vannak téve.

— **Tűz.** Osodlán múlt vasárnap reggel nagy tűz volt. Több ház és gazdasági épület lett a lángok martalékává.

— **Mulatságok.** Gyergyó-Szentmiklóson a tanulók májálisa május hó 28-án volt. Szép idő lévén, igen nagyszámú közönség vonult ki a zöldbe mulatni. Este a Dendynk-féle kertben kedélyes táncvigalom zárta be a mulatságot. — A iparos önképzőkör nyári kirándulása pedig folyó hó 2-án tartott meg, itt is este tánc volt a «Népkertben».

— **Színészet.** Bácskay Julosa igen jól szervezett színtársulatával 9-én Gyergyó-Szentmiklósa érkezett s előadásait 12-én a «Királyfogás» című jeles operettével fogja megkezdeni. Mint általáno-

san igen jónak bizonyult társulatot a műpártoló közönség figyelmébe ajánljuk.

— **Ürnapját** Gyergyó-Szentmiklóson úgy a latin, mint az örm. szert. egyházban aszokott körmenettel ünnepelték meg. Mindkét helyt az ünnepélyt igen nagyban emelte az irgalmas nővérek növénydekeinek Sz. Czeczília jeles képzettségű zongora tanítónőjének vezetése alatti jeles énekpara. Az ünnepélyt a szokásos s a plébános által adott ürnap ebéd zárta be.

— **Esküvő** Gyergyó-Szentmiklóson Csörgő Venczel járásbírósi telekkönyvvezető folyó hó 12-én tartotta esküvőjét Gy. Tölgyesen Keszler Marició kasszonyával. Fogadják szerencsekíválatukat!

— **Stanley vádjai** Emin ellen. Stanley az aldershoti lovas-daudár tiszti karához és legénységéhez intézett beszédében azt mondta, hogy Emin pasa áráló módon viselte magát. Ő három ajánlatot tett neki: t. i. hogy menjen Egyiptomban s maradjon híve a kedvének, vagy lépjen a belga király szolgálatába 1500 font évi fizetéssel és 12,000 font járulékkal, vagy a brit társaság kötelékében szolgáljon. Emin egyik ajánlatot se fogadta el.

— **A békeszerető és hálás Oroszország.** A «Nord» pétervári levelezője az olasz trónörökös pétervári látogatása alkalmából annak a reményének ad kifejezést, hogy az olasz trónörökös bizonyára azt a meggyőződést nyerte, hogy Oroszország semmi esetre sem az a harcavágyó, dicshágyó és béke-zavaró hatalom, a mint ezt nyugaton igen sokan képzelik, hanem egy nagy, jó, csupán a békét akaró ország, a mely csak a legvégső esetben gondol a háborúra, mikor biztossága, vagy nemzeti méltósága forog kockán. A Párisban eszközölt nihilistatartóztatásokra vonatkozólag ugyanez a levelező ezeket írja: Franciaország az uralkodók oltalmát illető nemzetközi megállapodások hiánya dacára becsületesen teljesítette nemzetközi kötelességét és az orosz nemzet, mely eszárját mindenek felett szereti, ezért mély hálát táplál Franciaország és Svájc iránt.

— **Agyonverték az erdőben.** Bács mellett pásztorfiuk marhát legeltettek s ezen közben egy másik pásztorfiúval, egy tizenhét éves legénnyel csivakodásba elegyedtek. A legény nem akarta engedni, hogy a pásztorok a tilos helyre hajtsák a barmokat. Emiatt aztán rátámadtak az ellenükbe álló fiúra és mindnyájan verni kezdtek. A szegény fiú eleinte védekezett, azonban támadói négyen voltak és egyesült erővel nem sokára leverték a szerencsétlen börtökkel, faágakkal. Így kapták meg aztán az arra felémők véresen, eszméletlenül. A megsejtett vizsgálat után beszállították a Károlina-kórházba. Még volt ideje, hogy bevallja, hogy kik bántalmazták. Rövid idő múlva aztán meghalt. A gyilkosok kézre kerültek s a kolozsvári törvényszék börtönében ülnek vizsgálati fogasban.

— **Rejtelmes holttest** A hét folyamán, mint a Váci Közl. írja, a kis gödi pusztá közelében egy férfi holttestét fogták ki a Dunából. A vizsgálat nyomán konstatálták, hogy a teljes feloszalásnak indult holttest egy 35 év körüli férfié és legalább 2 hónapon át volt a vízben. A koponyacsontok a varratoknál szét voltak válvá, nyaka köré egy 2 m. hosszú vaslánc volt csavarva. Ballábán angol sarku cipő, a jobban semmi sem volt. Különben nem volt rajta semmi más ruha. A nyakára csavart lánc alatt egy vörös-fehér csikó gallér s egy fekete zsinór maradványát találták. Egy szövetszálból itélve, nadrágja kávé-barna színt és sávos volt. Ezek az összes ismertető jelek. Minden körülmény arra vall, hogy a férfi erőszakos halállal halt ki s gyilkosainak sikerült őt a nyakára tekerő lánc és hittelőg ennek végére erősített nehéztárgyszállítóval hosszú ideig a víz alatt tartani.

— **Pénzt vagy életet.** Bácsban a «Josefstadt»-ban szörnyű gyilkosság történt a napokban. Straski fényképező, ki egyszerű-mind háztulajdonos, felkereste a lakásán egy Prokop nevű munkás, a kivel Straskinak azelőtt üzleti összeköttetése volt. Prokop fenyegetőleg pénzt követelt tőle, s mikor elutasító választ kapott, revolvert rántott elő s azzal Straskit fejbe és hasba lötte. A lövések zajára kifutott a háziur 81 éves anyja, a kit a dühöngő ember két lövéssel szintén életveszélyesen megsebesített. A házbeliek mind összekösdültek s a merénylő látván, hogy alig menekülhet, a még megmaradt két golyót a saját testébe röpítette, mire összerogyott. Sebei súlyosak. A két áldozatot kórházba szállították. Életben maradásuk nagyon kétséges. A merénylet alapokát még nem tudják.

— **A legzélszerűbb utazási jegyek** oly utazásokra, melyek oda és vissza történnek, a csoportosítható menetjegy füzetek, melyekkel a visszautazás ugyanazon vagy pedig más vonalon is történhet, mint a melyen az odautazás történt, s az utazó az utirányt kénye kedve szerint maga választhatja. A jegyek érvényessége oda és vissza 2000 kilométer távolságig 45 nap, 2000 kilométeren túl 60 nap, mely időközben az utazás bárhol és bármily időre félbeszakítható. — E jegyekkel gyorsvonatok is használhatók. 4—10 éves gyermekek fél jeggyel utazhatnak. Ezen jegy-füzetek, egész

éven át az osztrák-magyar, német, román, svájci, németalföldi, belgiai és a skandináviai legtöbb vasútra adatkak ki és megrendelhetők személyesen vagy egyszerű levél által, a brassói város menetjegy-irodában. (Klastrom-utca 10. sz.)

RÖVID HIREK.

Vesztett kutyák. Brassóban egy kutya több embert és állatot harapott meg s elfogatóván, kitűnt, hogy vesztett volt. A főkapitányság ennek folytán elrendelte a kutya-vesztégzár, mely szerint kutyát még szájkosárral sem szabad kibocsátani, ssakis zsinegen vezetni. Ellen esetben megfogatnak és leszúrtnak. — **Vasúti baleset** áldozata lett a piskipetrozsényi vonal Kriváda állomásán egy kalauz, kinek lábán keresztül ment a vonat kereke. A szerencsétlen embert Hátszegre szállították, hol a sérült lábat amputálni kellett. — **A katasztrófa földjéről** ismét katasztrófa híre érkezik, egy new-yorki hír szerint ugyanis a hamburgi «Hans und Kurl» petroleum szállító gőzhajón robbanás történt. Két ember megöltetett, tizenkettő megsebesült. A hajó elégett. A kár 150,000 dollár. — **Föld-rengés** volt e hó 7-én reggel fél 7 órakor Szófiában. Két meglehetősen erős lökést éreztek, melyeket földalatti moraj követett. — **A villám áldozatai.** Pátkán, Fehérmezében, Konkik gazda feleségét agyonütötte a villám, három embert megnémitott. Sárkeresztúron pedig Szabó Mihály gazdát ütötte a villám. — **Baleset a Dunán.** Nimfa nevű propeller, mely Ujvidék és Kamenica között közlekedik, e hó 6-án este veszedelemben forgott. Utközben el-zakadt a hajó kormányláncza. A kapitány rögtön vészjelt adott, a mi természetesen szörnyű rémületbe ejtette a hajót zsunfolásig megtöltő utasokat. A Nimfát azután jó darabig hanyták ide-oda a hullámok s végre egy erős hullám odacsapta a hajóhidhoz s így az utasok kiugráltak a hidra és megmenekültek.

Közigazdaság.

A rétek javítása.

Ha a réteket tavasszal, miután a vegetáció már meglehetősen előre haladt, megvizsgáljuk, azt tapasztalhatjuk, hogy a fűállomány nem mindenütt egyenlően sűrű, s nem mindenütt növekszik a fű egyenlően, sőt néhol annyira elmarad, hogy a kaszára sem érdemes. Az ilyen rétet javítani kell és szóták még pedig úgy, hogy a foltos és ritkás helyeket fűmag-keverékkel vetik be. Helyese-e ez az eljárás vagy nem? A kik követik azok azt állítják, hogy helyes; én nem tartom annak, mert meg vagyok róla győződve, hogy a rétfürteget pótvetésekkel megváltoztatni, tehát javítani nem lehet; még akkor sem, ha a legjobb eljárást követjük. Nem tagadom, hogy az elvetett fű ki fog kelni, hogy a foltok eltűnnek, de azért csak fél rendszabály marad az, már pedig a fél rendszabályok a gazdaságban ugyszólván semmit sem érnek. Az egyedüli helyes eljárás az, hogy a foltos, gazos rétet, ha arta való felszántásuk, megporhanyítsuk, megtrágyázzuk s azután alkalmas fűvel egészén újra bevetjük. Ily módon új fürteget teremtünk, mely minden bizonynyal jobban ki fogja magát fizetni, mint a pótlás.

Sokan azonban még akkor is idegenkednek a rétek feltörésétől, ha azokat esetleg két-három évig szántóföldeknek használhatnák, hanem inkább vetnek a foltos helyekre, még pedig a megelévő fű közé, többnyire áprilisban. Ez is hibás dolog, mert ha már ily módon akarja valaki rétet javítani, akkor halassza a vetést az első kaszálásig s ennek elvégzése után vesse el a magot. Még jobb, ha a sarju kaszálás után végezzük a pótvetést, mert akkor a természetet utánozzuk, melynek rendje szerint az első főtérés magja rendesen a sarju lekaszálása után hajt ki legjobban s ekkor indulnak az új fűvek erőteljes növekedésnek.

De nem elég, hogy a foltos rétekre csak fűmagot vessünk; mert az ilyen rétek rendesen már gazosok is, s talajuk annyira ki van merülve, hogy a foltok a legtöbb esetben e miatt támadnak. A talajt tehát elő kell készíteni. Ez az előkészítés főképp a gyom kiirtásából áll. Vannak gyomnövények, melyek a rétet sűrűn bevonják s a hasznos növények fejlődését ily módon megakadályozzák. Ilyen a többi közt a sovány perje, mely sűrű fűfélék terjeszkedik el a rétet talaján. Ezt vágereblyével kell kiirtani, mert ha a magot erre a hálóra vetjük, ott megy az tönkre, soha sem lesz abból fű. A boronálás is igen czélszerű, különösen, ha nedves időben végzik.

Igen fontos kérdés végül az, hogy milyen fűmagvakkal javítsuk a rétet?

Ha a rétet csak 1—2 esztendeig akarjuk még rétnak használni, akkor legjobb, ha egy- és két nyári növényeket vetünk, tehát angol és olasz perjét; ha pedig még több évig rétnak akarjuk meghagyni, akkor természetesen több nyári fűfélék magját kell vetni. A heréflék állandó réteken nem jól tenyésznek, azért nem is való oda, kivéve kelyvel-közzel mint nitrogén gyűjtők.

1890. június hó 10-én.

Magyar aranyjáradék 6%	—
Magyar aranyjáradék 4%	103.80
Magy. papíráradék 5%	99.75
Magyar vasuti kölcsön	—
M. keleti vasuti államkötv. I. kibocs.	—
M. keleti vasuti államkötv. II. kibocs.	—
M. keleti vasuti államkötv. III.	113.50
Magyar földtehermentesítéskötvény	—
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	—
Temes-bánati földteherm. kötvény	—
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	—
Horvát-szlavon földteherment. kötv.	104.—
Magyar szőlődézmá-váltásigikötvény	99 —
Magyar nyeremény-sorsjegykölcsön	137.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	127.—
Osztrák járadék papírban	89.—
Osztrák járadék ezüstben	90.20
Osztrák járadék aranyban	109.50
1860. államsorsjegyek	140.—
Osztrák-magyar bank részvény	964.—
Magyar hitelbank részvény	343.75
Osztrák hitelintézet részvény	360.—
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.53
20 frankos arany	9.30
Német birodalmimárka	58.30
London (2 havi váltókért)	116.60
20 márka arany	11.45

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

Nyílt tér.*

Nyers-selyem (Bast) ruhakelméket

10 frt 50 kr.-ért egy ruhára, úgy jobb minőségben is küld, portó- és vámentesen G. Henneberg gyári raktára Zürichben. Levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó

* E rovatban megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

Árlejtési hirdetmény.

A kovásznai fürdőtelepen levő „Pokolsár”, „Mikes-lobogó” és „Sóskut”-tükörfürdők medrei és kabinjaik az 1890-ik év nyarán, illetve őszén, és 1891 tavaszán, vállalkozók által, a kor igényeinek megfelelőleg, újból építendőek lévén, e célból folyó évi június hó 29-én délután 3 órakor Kovászna község hivatalos helyiségében zárt ajánlati versenytárgyalással egybekötött nyilvános árlejtés tartatik.

Erről versenyezni szándékozók oly megjegyzéssel értesítenek, hogy a zárt ajánlattevők tartoznak a költségvetésileg megállapított kikiáltási árak 5%-os bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatukat, a fürdő-részvénytársaság pénztárához jelzett nap délelőtti 12 óráig annyival inkább beadni, mivel a később érkezettek nem fognak tekintetbe vétetni; a nyílt árlejtési kívánók az 5%-os bánatpénzt a tárgyalás megkezdésekor lévén kötelesek befizetni. A zárt ajánlattevők által az elengedendő % számmal és betétivel világosan megjelölendő mindenik fürdőre nézve.

A „Pokolsár”-ra nézve a ki- kiáltási ár	3336 frt 28 kr.
A „Mikes-lobogó”-ra nézve a kikiáltási ár	2500 frt — kr.
A „Sóskut”-ra nézve a ki- kiáltási ár	2600 frt — kr.
Összesen	8436 frt 28 kr.

Az építkezésekre vonatkozó műszaki rajzok és iratok, valamint a feltételek, egyelőre a megyei építészeti hivatalnál, utolsó hétben pedig Kovászna község-házánál, a vezérigazgató irodájában, a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kovászna, 1890. május 27-én.

Csia György,
vezérigazgató.

Hirdetmény.

Dálnokban alólírtnál 1890. évi június 29-től kezdve többféle gazdasági eszközök fognak szabad kézből árverés alá bocsáttatni, ezek között egy jó karban levő négy ló erejű eséplőgép, aratógép, hármass eke, szórórosta, kitűnő karban levő, járgányra alkalmazható szeleskavágó, járgányra alkalmazható malom s még többféle gazdasági eszközök. Az árverés kezdetét veszi délután 1 órakor s minden következő vasárnap tartani fog. A tárgyak részletezését mellett is eladtnak.

Dálnok, 1890. június 10.

Özv. Gaál Zsigmondné.

Máriazell gyomor cseppek.

legbiztosabb gyógyszer minden gyomor bajnak.

Utolérhetlen hatású az étvágytalanság, gyomorfájdalom, szélrekedés, (Kolikák) gyomorhurut, gyomorégés, gyomorhomok és dara képződés, túlságos elnyálkásodás, sárgaság, undor és hányinger esetében, megszünteti a főfájást (ha az a gyomor elmozdulásától származik) gyomorgörcsöt, kemény székletet, székrekedést, az étel s italok túlerésztelt gyomrot kitisztítja, elűzi a bélöregket, s gyogyít lép, vese, máj és aranyeres bántalmakat. — Egy üveg ára, használati utasítással együtt 40 Kr. kettős üveg 70 Kr. Központi szétküldési raktár: Brády Károly, gyógyszeriára Kremser (Morvaország).

Óvás! A valódi Máriazell gyomor cseppek sok felekepen utánoztaknak s hamisítanak, s ezért valódiak gyanúját csak azok fogadtassanak el, melyek üvege, egy vörös, s a fenti védjeggyel ellátott papírra van csomagolva, s melyek mellett utasítást az is fel van tüntetve, hogy az Kremserben, Gúzek II. könyvnyomdájában nyomtatott.

A Keményszekelés és székrekedés ellen, évek óta legjobb hatásúnak bizonyult labdacso-
csok is, sokféle képen hamisítanak, tehát ezek vételénél is vigyázni kell a fenti védjegyre s Brády Károly, Kremseri gyógyszerész név alá írására, melyek minden eredeti dobozban láthatók. Egy doboz után, 1 tükres 1 frt. 20 Kr., 2 tükres 2 frt. 20 Kr., 3 tükres 3 frt. 20 Kr. ért. csomagolás és postabér mentesen küldetik meg.

A Máriazell gyomor cseppek és Máriazell labdacso-
csok, a gyógyható anyagoknak összetételén, minden használati utasításban fel van sorolva.
A Máriazell gyomor cseppek és Máriazell labdacso-
kaphatók

Kapható: Kézdi-Vásárhelytől Kovács Ferencz gyógyszerháznál; Tusnádon (fürdő) Dobay Sándor gyógyszerésznél.
32—43

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

Menetrend.

Érvényes 1890. június hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1890. június hó 1-től.

Állomások			Vegyes vonat	Sze- mely- vonat	Gyors- vonat	Állomások			Vegyes vonat	Sze- mely- vonat	Gyors- vonat
Predeal (vendéglő)	(érk.)	(ind.)				Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Sze- ben felé)	(érk.)				
Brassó (vendéglő)	(érk.)	(ind.)	4.—	10.32	2.43		(ind.)	10.32	3.13		
Botfalva			4.70	10.50		Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk.)	10.42	3.18		
Földvár			4.44	11.04			(ind.)	12.23	4.36		
Mogyorós			5.04	11.18		Nagy-Enyed		1.23	5.06		7.51
Apáca			5.10	11.30		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vá- sárhely felé)	(érk.)	1.50	5.24		
Köpecz			5.40	11.45			(ind.)	2.36	5.57		8.41
Ágostonfalva			5.47	11.51		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk.)	2.46	6.08		
Alsó-Rákos			6.06	12.06			(ind.)	3.23	6.36		
Homoród			6.35	12.27		Kolozsvár (vendéglő)	(érk.)	3.33	6.42		
Kacsa			6.54	12.39			(ind.)	5.28	8.10		10.48
Bene			7.17	12.56		Nagy-Várad (vendéglő)	(érk.)	6.05	8.30		
Erked			7.39	1.12			(ind.)	10.41	12.41		2.08
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)			8.11	1.34		Budapest	(érk.)	11.06	1.09		
Szegesvár (vendéglő)	(érk.)	(ind.)	8.38	1.49			(ind.)	6.35	8.15		7.15
Medgyes	(érk.)	(ind.)	8.47	1.59							
			10.40	2.59							

Brassóból Bukarest felé a vegyes vonat indul délelőtt 9 óra 48 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 23 perczkor.

Héjasfalva—székelyudvarhelyi vasút.

Héjasfalva	indul délelőtt 12.—	Székely-Udvarhely	indul délután 2.45
Székely-Keresztur	12.31	Bögöz	3.15
Nagy-Galambfalva	1.05	Nagy-Galambfalva	3.41
Bögöz	1.21	Székely-Keresztur	4.18
Székely-Udvarhely	érkezik reggel 1.50	Héjasfalva	érkezik este 4.50

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelytől.